

HEL 2013-003028 T 00 00 03

Lausunto kaupunginhallitukselle kaupunginvaltuutettu Belle Selene Xian valtuustoaloitteesta koskien ekologista Helsinkiä ja energiatehokkuutta

Päätösehdotus

Energiansäästöneuvottelukunta päättäne antaa seuraavan lausunnon.

Tavoitteet ja toimintasuunnitelmat

Helsinki on suhtautunut jo pitkään vakavasti ilmastonmuutokseen. Kasvi-
huonekaasupäästöjen seuranta, aktiiviset energiansäästötoimet ja energia-
tehokkuuden parantaminen, sopeutumistoimet sekä Helsingin Energian
kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseen tähtäävä kehitysohjelma ovat
kaikki erilaisia keinoja ilmastonmuutoksen hidastamiseksi tai sen vaikutuksiin
sopeutumiseksi. Helsinki liittyi kansalliseen vapaaehtoiseen energiansäästö-
sopimukseen ensimmäisenä kaupunkina vuonna 1993. Energiatehokkuus-
sopimuksen toimintasuunnitelman toteutus on edennyt sopimuksen
tavoitteen mukaisesti. Vuonna 2008 Helsinki liittyi Kaupunginjohtajien
energia- ja ilmastosopimukseen (Covenant of Mayors) ja laati kestävän
energiankäytön toimenpideohjelman (SEAP), jonka tavoitteena on vähintään
20 prosentin päästövähennysten saavuttaminen.

Uudessa valtuustostrategiassa kaupunki on sitoutunut nostamaan aiemman
20 prosentin kasvihuonekaasujen päästövähennystavoitteen 30 prosenttiin
vuoteen 2020 mennessä, sillä 20 prosentin tavoite on jo lähes saavutettu
siitä huolimatta, että kaupungin asukasmäärä on kasvanut merkittävästi.
Asukasta kohden päästöt ovatkin jo vähentyneet yli 30 prosenttia. Energian-
tuotantoa strategiaohjelmassa koskee 20 prosentin päästövähennystavoite
sekä uusiutuvien energialähteiden lisääminen 20 prosentilla. Näiden tavoittei-
den saavuttamiseksi Helsingin Energia on laatinut kehitysohjelman "Kohti
hiilineutraalia tulevaisuutta", jossa esitettyjen toimenpiteiden toteuttamisesta
päätetään erikseen kaupunginvaltuustossa vuonna 2015. Pitkällä tähtäimellä
kaupungin tavoitteet ovat kunnianhimoisempia, ja viime vuonna hyväksy-
tyssä ympäristöpolitiikassa asetetaan kaupungin tavoitteeksi saavuttaa hiili-
neutraalius vuoteen 2050 mennessä.

Kaupungin oman energiankäytön osuus koko kaupunkialueen kasvi-
huonekaasupäästöistä on noin 15 %. Kaupungin keinoja vaikuttaa
asukkaiden, yritysten ja yhteisöjen energiankäyttöön on selvitetty mm.
Parhaat energiatehokkuuden käytännöt -työryhmässä ja esitelty ryhmän
raportissa, ns. PEK-selvityksessä, jonka toimenpiteiden toteuttamisesta
päätetään erikseen. Selvitys mahdollisuuksista vähentää kasvihuone-
kaasupäästöjä 30 %:lla on käynnistymässä tämän vuoden aikana.

Rakennusten energiankulutus

Rakennusten osuus kaupungin oman toiminnan energiankulutuksesta on yli
90 %. Koko kaupunkialueen energiankulutuksesta rakennusten osuus on
lähes 90 %. Rakennuskannan energiatehokkuuden parantamiseksi kaupungin
tontinluovutusehdoissa edellytetään A-energialuokan energiatehokkuus-

vaatimusta. Kaupungin omistamien rakennusten peruskorjaustoiminnassa tavoitellaan C-energialuokkaa. Kaupunki ei voi asettaa vaatimuksia yksityisen olemassa olevan rakennuskannan energiatehokkuuden parantamiseksi, mutta mm. kiristyvät kansalliset rakennusmääräykset ja energiatodistusten laatimisvaatimus edistävät energiatehokkuutta. Kaupungin esimerkillinen oma toiminta, neuvontapalveluiden lisääminen ja kehittäminen sekä muiden motiivointikeinojen kehittäminen ovat kaupungin mahdollisuuksia vaikuttaa myös yksityisomistuksessa olevan rakennuskannan energiatehokkuuteen. Vuonna 2012 uusien asuinrakennusten rakennusluvista jo 67 % oli energiatehokkuudeltaan parhaassa A-luokassa. Energiasäästöneuvottelukunta on selvittämässä uusien tuntitasoisesti energiaa mittaavien sähkö- ja kaukolämpömittareiden nykyistä tehokkaampaa hyödyntämistä koko kaupungin kokonaiskulutuksen seurannassa ja energiatehokkuuden johtamisessa.

Omissa rakentamishankkeissaan kaupunki on soveltanut matalaenergiarakentamishankkeita vuodesta 2011 lähtien ja lähes nollaenergiarahjeet ovat valmisteilla. Lähes nollaenergiarakentaminen edellyttää kiinteistökohtaista energiantuotantoa uusiutuvilla energialähteillä. Erilaisia uusiutuvan energian hyödyntämistapoja on kokeiltu jo useissa kaupungin rakentamishankkeissa, mm. aurinkosähkö- ja tuulivoimaloita sekä kalliojäähdystystä. Olemassa olevan rakennuskannan energiatehokkuutta parannetaan niin peruskorjauksilla, erillisillä toimenpiteillä kuin käyttäjien, kiinteistön ylläpidon ja isännöinnin energiatehokkuusosaamista kasvattamalla. Peruskorjauksissa rakennusten sisäilmaolosuhteita tyypillisesti parannetaan ja talotekniikan määrää lisätään, ja usein nämä uudet järjestelmät kuluttavat enemmän energiaa kuin vanhat järjestelmät. Vuodesta 1990 lähtien kaupungin omistaman rakennuskannan lämmön ominaiskulutus (kWh/m²) on vähentynyt 19 prosenttia. Sähkön ominaiskulutus saatiin käännettyä laskuun vuonna 2008 ja se on nyt vain muutaman prosentin korkeampi kuin vuonna 1990.

Kiinteistönhoidon koulutus ja energiansäästöviestintä

Vuodesta 2011 lähtien hallintokuntia on koskenut vuotuinen kahden prosentin säästötavoite ja oman energiansäästösuunnitelman laatimisvelvoite. Uudessa strategiaohjelmassa energiansäästöneuvottelukunnalle on annettu tehtäväksi uusien energiansäästötavoitteiden asettaminen tämän vuoden marraskuun loppuun mennessä. Sitovan energiansäästötavoitteen saavuttamiseksi erilaisten energiansäästökoulutusten määrä mm. kiinteistöhoitajille, isännöitsijöille, ekotukihenkilöille ja myös ns. rivityöntekijöille on lisääntynyt merkittävästi. Energiansäästöön liittyviä tilaisuuksia ja kampanjoita on järjestetty myös kaupunkilaisille mm. Ilmastoinfon, rakennusvalvonnan, rakennusviraston, ympäristökeskuksen, opetusviraston ja Helsingin Energian toimesta. Energiansäästöneuvottelukunnan kokoamaa raporttia varten saatiin vuotta 2012 koskien tiedot yhteensä yli 700 koulutustilaisuudesta, joista yli 80 tilaisuutta pidettiin kaupungin henkilöstölle ja loput kaupunkilaisille.

Kiinteistönhoidon energiatehokkuusosaamisen lisäämisen ja motivaation ylläpitämisen merkitystä ei voida korostaa liikaa. Nykyaikaisella talotekniikalla varustetun rakennuksen toiminnan ja säätömuutosten vaikutusten ymmärtäminen edellyttää kiinteistönhoidolta aivan toisenlaista osaamista ja asennoitumista kuin entisaikoina. Toiminnan energiatehokkuuden varmistaminen pitää entistä enemmän mieltää normaaliksi osaksi kiinteistöhoitoa

eikä jonkinlaiseksi lisätehtäväksi. Henkilöstön kouluttamisen lisäksi kaupungin eri yksiköt ovat ottaneet käyttöön uusia toimintamalleja, ohjeistuksia ja seurantamentelmiä varmistaakseen kiinteistöjen entistä energia-
tehokkaamman käytön.

Tiedon välitys on nostettu tärkeimpien tehtävien joukkoon Energiansäästö-
neuvottelukunnan toimikaudella 2013-2014. Osana tätä ovat henkilöstölle
pidettävät koulutukset ja perehdytykset sekä kaupunkilaisille järjestettävät
tilaisuudet.

Liikenteen päästöt

Liikenteen osuus kaupungin kasvihuonekaasupäästöistä on rakennusten
energiankäytön jälkeen suurin. Julkinen raideliikenne (metro, raitiovaunut ja
paikallisjunat) käyttää nykyisin päästötöntä vesisähköä.

Liikenne aiheuttaa myös hiukkaspäästöjä ja vaikuttaa osaltaan katupölyn
määrään. Keväistä katupölyn määrää hillitään mm. hiekoitussepin laadulla,
hiekoituksen optimoinnilla, kehittämällä hiekoitussepin poiskeräämistä ja
katujen kevätpesuilla. Katupölyn pitoisuudet ovatkin nykyisin alentuneet.
Liikkumismuotovalintoja pyritään ohjaamaan yksityisautoilusta kestävämpiin
muotoihin kuten joukkoliikenteeseen ja pyöräilyyn erilaisilla liikkumisen
ohjauksen ohjauseinoilla, joita on listattu mm. pyöräilyn edistämisen-
ohjelmassa, pysäköintipolitiikassa ja liityntäpysäköintistrategian toimenpide-
ohjelmassa. Hiukkaspäästöjä vähentää myös ajonopeuksien alentaminen.

Kaupungin omaan toimintaan liittyvien ajoneuvojen käyttöön ja joukko-
liikenteen kuljettajille järjestetään ympäristöohjelman mukaisesti koulutusta
ekologisesta ajotavasta ja kaluston käytöstä.

Kaupunki seuraa jatkuvasti ilmanlaatua ja hiukkaspäästöjä useissa kiinteissä
sekä muutamissa liikuteltavissa mittauspisteissä. Joukkoliikenteen aiheutta-
mia päästöjä rajoitetaan edellyttämällä kilpailuttamisessa kaupungin-
hallituksen hyväksymän ympäristövyöhykkeen sisäpuolelle tulevien HSL:n
bussien ja HSY:n jäteautojen täyttävän vähäpäästöisyyden kriteerit.

Liikennepäästöjen vähentäminen on myös tekeillä olevan uuden yleiskaavan
keskeinen tavoite, johon pyritään tiivistämällä maankäyttöä
joukkoliikenteeseen tukeutuen.

Biojätteiden käsittely

HSY on kerännyt pääkaupunkiseudulla biojätettä vuodesta 1993. Erilliskerätty
biojäte kompostoidaan ja jalostetaan multavalmisteiksi, biojätettä siis ei
viedä kaatopaikalle. Vuonna 2014 valmistuvassa uudessa laitoksessa biojäte
mädätetään ja samalla tuotetaan biokaasua. Mädätysjäte kompostoidaan ja
jalostetaan multatuotteiksi.

Lausuntopyyntö

Hallintokeskus pyytää energiansäästöneuvottelukunnan lausuntoa Belle
Selene Xian valtuustoaloitteesta 28.8.2013 mennessä.

Valtuustoaloite Ekologinen Helsinki ja energiatehokkuus

"Ilmastonmuutos on huolestuttava ilmiö. Keskilämpötila on noussut Helsingissä peräti 1.5 astetta, ja Helsinki kontribuoi 5% ilmastonmuutosta aiheuttavista kasvihuonekaasupäästöistä koko maassa.

Erityisesti liikenteen päästöt ja katupöly ovat yleisiä ilmanlaatuongelmien lähteitä. Mielestäni Helsingin kaupungin on noudatettava tiukasti hiukkasten raja-arvoja ilman poikkeuksia. Erityisesti huomioitavia paikkoja ovat vilkkaiden väylien varret ja vilkasliikenteiset korkeiden rakennusten reunustamat katukuilut.

Rakennuskanta ja liikenne kuluttavat energiaa. Vuonna 2011 Helsingin kaupungin energian loppukulutus oli noin 14,6 TWh. Ehdotan uusiutuvan energian käytön lisäämistä tuotannossa. Verrattuna muihin kaupunkeihin Helsingissä syntyy paljon biojätettä, ja biojätteiden parempi hyödyntäminen esim. kompostoimalla on suotavaa. Lisäksi biojäte tulisi aina huolellisesti käsitellä ennen kuin se viedään kaatopaikalle metaanin määrän vähentämiseksi.

Helsingin rakennuskannan energiatehokkuutta voidaan parantaa energian säästöllä. Ehdotan, että energiatehokkuuskoulutuksia järjestetään lisää kiinteistöhoitajille. Mahdollisista energian säästökeinoista tulisi myös tiedottaa näkyvämmiin eri mediakanavissa, mm. esitteissä, lehdissä, internetissä ja radiossa. Pienimuotoinen kampanja ekogisesta Helsingistä olisi myös paikallaan kasvavien henkilöautojen ja liikennemäärien vastapainoksi."

Energiansäästöneuvottelukunta 27.8.2013

Olavi Tikka
Varapuheenjohtaja

Katri Kuusinen
Sihteeri

